

การพัฒนาตัวชี้วัดและแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
The Development of Indicators and the Approach to Promote Desired
Characteristics in Graduates from the Faculty of Liberal Arts,
Prince of Songkla University

ไตรถิกา นุ่นเกลี้ยง^{1*}
Trithika Nunklieng^{1*}

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดและแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่เป็นอัตลักษณ์ของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ เป็นการศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และสอบถามจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยการใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบเดลฟาย (Delphi Technique) ผู้วิจัยกำหนดผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 19 ท่าน ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 รอบ จนกระทั่งความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกัน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ และใช้สถิติประกอบด้วยค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์และฐานนิยม ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ คือ “บัณฑิตศิลปศาสตร์ เป็นผู้ที่มีคุณค่าทั้งต่อตนเองและสังคม” โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณค่าเฉพาะบุคคล ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ คือ การเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม การเป็นผู้มีจิตสาธารณะ และการเป็นผู้มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านคุณค่าทางด้านวิชาการและวิชาชีพ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ คือ การเป็นผู้มีทักษะทางด้านวิชาการและวิชาชีพ การเป็นผู้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ การเป็นผู้มีความสามารถทางด้านภาษาต่างประเทศ และการเป็นผู้มีความฉลาดทางด้านดิจิทัล แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ คือ การจัดทำหลักสูตรที่บูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในคณะศิลปศาสตร์ โดยใช้วิธีการส่งเสริม สนับสนุน ยกย่อง และใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับตัวบ่งชี้ในการพัฒนาและผลิตบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

คำสำคัญ: ตัวชี้วัด แนวทางพัฒนา คุณลักษณะที่พึงประสงค์

Abstract

The study aimed to develop indicators and an approach to promote desired characteristics of graduates which show the identities of students of the Faculty of Liberal Arts. The study was conducted by using related documents and information derived from consulting the specialists. To conduct long-range forecasting, the Delphi Technique was also employed. Nineteen specialists were asked to answer a questionnaire three times until consensual opinions were reached. Data were analyzed using descriptive analysis including median, interquartile range, and mode. The findings revealed that the desired characteristics of the Faculty of Liberal Arts students, Prince of Songkla University came under the concept that “Graduates of the Liberal Arts Faculty are valuable people for society and themselves”. The characteristics could be divided into two aspects; namely, individual value, and academic and professional skills. Individual value consisted of three indicators which were being moral and ethical, public-minded, and owning interpersonal skills. Academic and professional skills consisted of four indicators, which were having academic and professional skills, critical thinking, international communication skills, and digital skills. The approach to promote the desired

¹ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สงขลา 90110

¹ Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, Songkhla, 90110

*Corresponding author: e-mail: trithika.n@psu.ac.th

Received: January 11, 2022, Accepted: July 23, 2022, Published: January 15, 2023

characteristics of students was to develop a curriculum integrated with relevant units in the faculty by adopting means of supporting, honoring, and using extracurricular related to the indicators in developing and producing graduates from the Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University.

Keywords: indicators, approach, desired characteristics

บทนำ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลก คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาเป็นได้ทั้ง Hard Skill และ Soft Skill กล่าวคือ Hard Skills เป็นทักษะหรือความสามารถที่ใช้ในการทำงานในแต่ละสายอาชีพ ซึ่งสามารถวัดประเมินผลได้อย่างเป็นรูปธรรม เช่น การอ่าน การเขียน การคำนวณ การทำบัญชี การเล่นเกมกีฬา การเขียนโปรแกรม การวาดภาพ การวิจัย การทำอาหาร การใช้เครื่องมือต่าง ๆ เป็นต้น ส่วน Soft Skills เป็นทักษะหรือความสามารถเฉพาะบุคคลที่ใช้เครื่องมือวัดหรือประเมินเป็นระดับคะแนนได้ยาก เช่น ความคิดสร้างสรรค์ การเป็นผู้นำ การบริหารเวลา มนุษยสัมพันธ์ การปรับตัว การควบคุมอารมณ์ เป็นต้น ดังนั้นการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์จึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาและผลิตบัณฑิตของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมีประโยชน์อย่างมากต่อ 1) หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน ชุมชน สังคม ทั้งระดับชาติและนานาชาติ ในการใช้ทรัพยากรบุคคลที่ตรงต่อความต้องการในการพัฒนาองค์กร หน่วยงานและสังคม 2) สถานศึกษา ในการนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร วางแผนการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพตามความต้องการของสังคม 3) ผู้เรียน คือ เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมตรงต่อความต้องการขององค์กร หน่วยงานต่าง ๆ มีจุดแข็งในการได้รับคัดเลือกหรือการแข่งขันเข้าทำงาน สามารถสร้างโอกาสในความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพของตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติต่อไป

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กำหนดอัตลักษณ์ไว้ว่า I-WiSe ประกอบด้วย 3 ประเด็นหลัก ดังนี้ 1. ย่อมาจาก Integrity หมายถึง นักศึกษาสงขลานครินทร์ ต้องมีความซื่อสัตย์ มีวินัย ทั้งต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติ คุณสมบัติด้านความซื่อสัตย์และการมีวินัยถือว่าเป็นคุณสมบัติเบื้องต้นและจำเป็นสำหรับทุกคนที่ใช้ชีวิตในโลกนี้ อย่างมีความสุขได้ Wi ย่อมาจาก Wisdom หมายถึง ใฝ่ปัญญา นักศึกษาสงขลานครินทร์ต้องมีทักษะการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เข้าใจในเนื้อหาตามสาขาที่นักศึกษาเลือกเรียนมาให้มากที่สุด ซึ่งการที่เป็นคนใฝ่ปัญญานั้น มิได้หมายถึงเฉพาะการเรียนรู้ในห้องเท่านั้น แต่การสร้างปัญญาสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ยิ่งในโลก Digital Society ถ้าเรามีความสนใจและมีทักษะการเรียนรู้ที่ดี แม้กระทั่งจบการศึกษาแล้ว เรายังคงต้องเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา SE ย่อมาจาก Social Engagement หมายถึง การมีจิตสาธารณะ ซึ่งคุณสมบัตินี้ สามารถสื่อถึงปณิธานของสงขลานครินทร์ ได้เป็นอย่างดี นั่นคือ “ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” นักศึกษาต้องพยายามแสดงตนให้เห็นถึงความเป็นคนที่มีน้ำใจดี ให้ความช่วยเหลือคนรอบข้าง สังคม เพราะการที่เราอยู่ได้หมายถึงสังคมต้องอยู่ได้เช่นกัน

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้การบริหารของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ดำเนินงานตามกรอบนโยบายของมหาวิทยาลัย นั่นคือ การพัฒนาส่งเสริมนักศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และอัตลักษณ์นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (I-WiSe) จากการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานดังกล่าว ผู้วิจัยยังมีความเห็นว่า หากหน่วยงานดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานกลาง คุณภาพของบัณฑิตคณะศิลปศาสตร์ก็จะเป็นเหมือนกันทั่วประเทศ ขาดความโดดเด่นเฉพาะทางของบัณฑิตคณะศิลปศาสตร์ อีกทั้งในระยะหลัง มีการกล่าวถึงอัตลักษณ์ของนักศึกษากันอย่างกว้างขวาง ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารคณะศิลปศาสตร์ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดตัวชี้วัดและแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของคณะศิลปศาสตร์ และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา กิจกรรมเสริมหลักสูตรให้แก่ นักศึกษาของคณะศิลปศาสตร์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการวิจัยเป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และสอบถามจากประชากร โดยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบเดลฟาย (Delphi Technique) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากร การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีเลือกประชากรโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้หลักของเหตุผลที่เหมาะสมในการเลือกด้วยตนเอง เพื่อให้ได้ตัวอย่างที่เหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ของเรื่องที่วิจัย (ศิริลักษณ์, 2538) ซึ่งมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดคุณสมบัติและหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกประชากร ดังนี้

1.1 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับคณะศิลปศาสตร์ (Stakeholders) ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับประโยชน์และผลกระทบจากคณะศิลปศาสตร์ โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ศิษย์เก่าของคณะศิลปศาสตร์ และนายจ้างของหน่วยงานที่ศิษย์เก่าคณะศิลปศาสตร์ประกอบอาชีพ

1.2 คณบดีและคณะผู้บริหารที่บริหารงาน หรือเคยบริหารงานทั้งด้านการเรียนการสอนและการพัฒนานักศึกษาในระดับปริญญาตรีของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

1.3 คณะกรรมการกิจการนักศึกษาของคณะศิลปศาสตร์ ที่เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนระบบการพัฒนานักศึกษาของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2. ผู้วิจัยคัดเลือกประชากรตามลำดับข้อ 1.1 ตามผลผลิตหลักของคณะศิลปศาสตร์ และหน่วยงานที่จ้างงานบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะศิลปศาสตร์ และ 1.2-1.3 โดยพิจารณาจากความรอบรู้และประสบการณ์ในด้านการบริหารงาน การเรียนการสอน หรือการพัฒนานักศึกษาของคณะศิลปศาสตร์ ผู้วิจัยเลือกประชากรตามคุณสมบัติที่กำหนดจำนวน 19 คน ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนที่เหมาะสมในการเป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ ดังที่ นิภาพรณ (2560) ได้กล่าวถึง การกำหนดผู้เข้าร่วมโครงการที่มีจำนวน 17-21 คน อัตราความคลาดเคลื่อนอยู่ที่ 0.02 และคัดเลือกประชากรในลำดับ 1.2-1.3 จะต้องมีประสบการณ์การทำงานที่คณะศิลปศาสตร์อย่างน้อย 20 ปี อย่างน้อย 2 คน

ผู้วิจัยกำหนดประชากร ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 19 คน การค้นหาข้อมูลทั้งในส่วนของการพัฒนาตัวชี้วัดและแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์

เครื่องมือและคุณภาพของเครื่องมือ เป็นเครื่องมือการวิจัยตามเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความชัดเจนและความกระชับของภาษาในข้อคำถาม เพื่อนำไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 รอบ ดังนี้

รอบที่ 1 แบบสอบถามปลายเปิดซึ่งผู้วิจัยสร้างจากกรอบการวิจัยที่กำหนดไว้ จำนวน 3 ข้อ และส่งให้ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ จากนั้นนำข้อมูลที่ผู้เชี่ยวชาญตอบในรอบแรกมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์แยกเป็นประเด็นเนื้อหาต่าง ๆ

รอบที่ 2 นำคำตอบที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดในรอบแรกของผู้เชี่ยวชาญมารวบรวมวิเคราะห์และสังเคราะห์ แยกเป็นประเด็นเนื้อหาต่าง ๆ โดยพยายามที่จะคงสำนวนเดิมของผู้เชี่ยวชาญและตัดทอนข้อความที่ซ้ำซ้อนหรือส่วนที่อยู่นอกเหนือขอบเขตการวิจัยออก จากนั้นนำมาสร้างแบบสอบถามรอบที่ 2 แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยอาศัยวิธีการสร้างมาตราวัดเจตคติแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) ซึ่ง ล้วนและอังคณา (2536) อธิบายว่าเป็นวิธีกำหนดค่าตัวเลขให้ความรู้สึกแต่ละระดับ ถ้าเห็นด้วยอย่างยิ่งให้น้ำหนัก 5 เห็นด้วยให้น้ำหนัก 4 ไม่แน่ใจให้น้ำหนัก 3 ไม่เห็นด้วยให้น้ำหนัก 2 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งให้น้ำหนัก 1 เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาตามค่านิยมค่านิยมมาตรฐาน และคำพิสัยของน้ำหนักคะแนน เพื่อนำไปทำเป็นแบบสอบถามสำหรับยืนยันความถูกต้องในรอบที่ 3

รอบที่ 3 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามในรอบที่ 2 มาสร้างแบบสอบถามรอบที่ 3 ซึ่งมีข้อความเหมือนแบบสอบถามในรอบที่ 2 แต่จะเพิ่มเติมค่านิยมมาตรฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) รวมทั้งค่าน้ำหนักคะแนนแนวโน้มจากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ตอบในรอบที่ 2 เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้ทราบคำตอบและทบทวนก่อนที่จะตอบกลับมาอีกครั้ง ทั้งนี้การตอบแบบสอบถามรอบที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญจะทราบว่าตนมีความคิดเห็นแตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญอาจจะเปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่ หรือจะยังคงยืนยันคำตอบเดิมก็ได้ แต่ต้องแสดงเหตุผลประกอบสำหรับคำตอบที่ไม่ได้อยู่ในช่วงของพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความนั้น ๆ

ทั้งนี้ แบบสอบถามทั้ง 3 รอบจะประกอบไปด้วยข้อคำถามเพื่อค้นหาคำตอบของงานวิจัย ดังนี้

คำถามข้อที่ 1 คุณลักษณะหรือคุณสมบัติที่โดดเด่นของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

คำถามข้อที่ 2 ตัวชี้วัดเชิงพฤติกรรมที่สามารถวัดหรือสังเกตเพื่อบอกสภาพทั้งในเชิงปริมาณ/เชิงคุณภาพ ที่สะท้อนถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาข้างต้น

คำถามข้อที่ 3 กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่หน่วยงานสามารถดำเนินการเพื่อบรรลุคุณลักษณะหรือคุณสมบัติข้างต้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ขอบหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ไปถึงผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้วิจัยเข้าชี้แจงด้วยตนเองเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและรายละเอียดการเก็บข้อมูล ผู้เชี่ยวชาญสามารถพิจารณาการเข้าร่วมโครงการวิจัยได้ด้วยความสมัครใจและต้องเข้าร่วมโครงการวิจัยในการตอบแบบสอบถามทั้ง 3 รอบ

2. ส่งแบบสอบถามรอบที่ 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดไปยังผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยนำส่งด้วยตนเองทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ เก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนภายใน 20 วัน นับจากวันที่แจกแบบสอบถาม จากนั้นส่งแบบสอบถามรอบที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับไปยังผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม เก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนภายใน 10 วัน นับจากวันที่แจกแบบสอบถาม และส่งแบบสอบถามรอบที่ 3 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีข้อคำถามเหมือนรอบที่ 2 แต่จะเพิ่มค่ามัธยฐาน ช่วงพิสัยระหว่างควอไทล์ และน้ำหนักคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญนั้น ๆ ตอบไปยังผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม ใช้เวลาเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนภายใน 7 วัน นับจากวันที่แจกแบบสอบถาม โดยรวบรวมแบบสอบถามทั้ง 3 รอบได้ครบทั้ง 19 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามทั้ง 3 รอบ และได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละรอบ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลรอบที่ 1 เมื่อเก็บแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิดที่ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเกี่ยวกับการพัฒนาตัวชี้วัดและแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ นำคำตอบที่ได้มาประมวลตัดข้อความที่ซ้ำซ้อน หรือส่วนเกินไปจากขอบข่ายที่กำหนดไว้ แล้วทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำผลที่ได้ไปสร้างแบบสอบถามในรอบที่ 2

2. การวิเคราะห์ข้อมูลในรอบที่ 2 เมื่อเก็บแบบสอบถามรอบที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้เชี่ยวชาญจัดอันดับความสำคัญของข้อความแต่ละข้อ นำคำตอบมาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำถามแต่ละข้อ สร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่ 3 โดยเพิ่มตำแหน่งมัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และน้ำหนักคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญท่านนั้น ๆ ตอบในรอบที่ 2

3. การวิเคราะห์ข้อมูลในรอบที่ 3 เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 3 ซึ่งมีคำถามเหมือนแบบสอบถามรอบที่ 2 ให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมพิจารณาทบทวนคำตอบของตนแล้ว ผู้วิจัยนำคำตอบมาทำการวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ความแตกต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ แล้วนำมาแปลผล

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาตัวชี้วัดและแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยมีวัตถุประสงค์ คือ พัฒนาตัวชี้วัดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ และศึกษาแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ โดยการเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการให้ข้อมูลด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เลือกใช้เครื่องมือการวิจัยตามเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ซึ่งนำไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 รอบนั้น ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ คือ “บัณฑิตศิลปศาสตร์ เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์และซื่อสัตย์” ซึ่งประกอบไปด้วยตัวบ่งชี้ จำนวน 2 ด้าน คือ

1. ด้านคุณค่าเฉพาะบุคคล มีทั้งหมด 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

1.1 การเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม มีตัวชี้วัด ได้แก่ มีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคม เป็นบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ ทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรมและถูกกฎระเบียบกฎหมาย ยึดมั่น

ในหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นแบบอย่างที่ดี และมีความเข้าใจในวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ บูรณาการคุณธรรมจริยธรรมในหลักสูตรการเรียนการสอนกับการทำกิจกรรมของนักศึกษา พัฒนาโปรแกรมส่งเสริมจริยธรรม พัฒนาแผนการอบรมกฎระเบียบและการปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณของวิชาชีพ และส่งเสริม ยกย่อง นักศึกษาในการเป็นแบบอย่างที่ดี

1.2 การเป็นผู้มีจิตสาธารณะ มีตัวชี้วัด ได้แก่ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสร้างสิ่งดีงามและมีประโยชน์ต่อส่วนรวม รวมกลุ่มทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อชุมชน เป็นผู้นำนักศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อคณะฯ และเป็นตัวแทนนักศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อหน่วยงานภายนอก แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ ส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นผู้มีจิตสาธารณะทั้งภายในและภายนอกคณะ กำหนดให้นักศึกษารวมกลุ่มทำกิจกรรมเพื่อสังคม สร้างต้นแบบผู้มีจิตสาธารณะภายในคณะ และส่งเสริม ยกย่อง นักศึกษาในการเป็นผู้นำและแบบอย่างที่ดี

1.3 การเป็นผู้มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีตัวชี้วัด ได้แก่ มีความสามารถในการสื่อสารและเลือกรูปแบบการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และมีความสามารถในการระดมความคิดเห็นของกลุ่ม แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ จัดกิจกรรมการพัฒนาผู้นำ ผู้ตามให้กับนักศึกษา กำหนดให้นักศึกษาในทุกระดับจะต้องมีการวางแผนการทำงานตามระบบคุณภาพ (PDCA-PAR) ถอดบทเรียนหลังการจัดกิจกรรมหลัก ๆ เพื่อร่วมกันวิพากษ์และร่วมรับฟังการทำงานของกลุ่ม และส่งเสริม ยกย่อง นักศึกษาในการเป็นผู้นำและแบบอย่างที่ดี

2. คุณค่าทางด้านวิชาการและวิชาชีพ มีทั้งหมด 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

2.1 การเป็นผู้มีทักษะทางด้านวิชาการและวิชาชีพ มีตัวชี้วัด ได้แก่ มีความรู้ที่สามารถนำไปใช้สำหรับประกอบวิชาชีพ มีความรู้ความเข้าใจในสาขาวิชาที่เรียนอย่างถ่องแท้ มีความรู้ไปสร้างสรรค์หรือพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและประเทศชาติ และมีการบูรณาการองค์ความรู้ใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคม แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ สร้างหลักสูตร WIL เพื่อสนับสนุนให้นักศึกษาเลือกเรียนรายวิชาสหกิจศึกษา/ฝึกงาน สร้าง MOU กับสถานประกอบการที่ตรงคุณวุฒิของนักศึกษา ส่งเสริม ยกย่อง นักศึกษาที่เรียนดี หรือได้รับรางวัลที่มีผลทางด้านวิชาการ จัดกิจกรรมที่มีการแข่งขันทางวิชาการ และสนับสนุนให้นักศึกษาไปแข่งขันกิจกรรมภายนอกคณะ

2.2 การเป็นผู้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ มีตัวชี้วัด ได้แก่ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุและผลมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการตั้งคำถามต่อปัญหาต่าง ๆ มีความสามารถในการถอดบทเรียนและสรุปประเด็นต่าง ๆ และมีความสามารถในการสังเคราะห์ข้อมูลและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตนเอง แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ จัดอบรมหลักสูตรการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ บูรณาการทักษะการคิดวิเคราะห์กับหลักสูตรการเรียนการสอน และบูรณาการทักษะการคิดวิเคราะห์กับการทำกิจกรรมของนักศึกษา

2.3 การเป็นผู้มีความสามารถทางด้านภาษาต่างประเทศ มีตัวชี้วัด ได้แก่ มีความสามารถในการสื่อสารกับชาวต่างชาติ มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศมากกว่า 1 ภาษา มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศในการประกอบวิชาชีพ และมีความสามารถในการประยุกต์ใช้ภาษาต่างประเทศในชีวิตประจำวัน แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะทางด้านภาษาต่างประเทศ จัดอบรมคอร์สระยะสั้นทางด้านภาษาต่างประเทศเพื่อเพิ่มพูนความรู้ มีทุนสนับสนุนให้นักศึกษาไปแข่งขันทางวิชาการด้านภาษาต่างประเทศ และส่งเสริม ยกย่อง นักศึกษาที่ได้รับรางวัลต่าง ๆ

2.4 การเป็นผู้มีความฉลาดทางด้านดิจิทัล มีตัวชี้วัด ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแสวงหาความรู้ที่เหมาะสม นำเสนอข้อมูลสารสนเทศด้วยเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม วิเคราะห์ข้อเท็จจริงของข้อมูลบนสื่อต่าง ๆ รักษาความปลอดภัยของข้อมูลบนสื่อออนไลน์ได้ รับมือกับการคุกคามทางสื่อออนไลน์ และจัดสรรเวลาในการใช้ชีวิตบนสื่อออนไลน์ได้อย่างเหมาะสม แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ กิจกรรมที่ส่งเสริมทางด้านสื่อดิจิทัลโปรแกรมต่าง ๆ จัดอบรมหลักสูตรระยะสั้นทางด้านสื่อดิจิทัล บูรณาการเทคโนโลยีกับหลักสูตรการเรียนการสอน และบูรณาการเทคโนโลยีกับการทำกิจกรรมของนักศึกษา

ทั้งนี้แนวทางในการส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามตัวชี้วัดดังกล่าว จำเป็นจะต้องจัดทำหลักสูตรเพื่อการพัฒนาให้นักศึกษาที่บูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในคณะศิลปศาสตร์ ประกอบด้วย งานบริการการศึกษา งานหลักสูตรทุกหลักสูตร หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตบัณฑิต เพื่อจัดทำโปรแกรมพัฒนาการศึกษาของคณะศิลปศาสตร์ในภาพรวมของคณะฯ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อยกระดับบัณฑิตศิลปศาสตร์ เป็นบัณฑิตที่มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม นำส่งให้บัณฑิตมีทักษะที่พร้อมในการประกอบอาชีพ ดังภาพประกอบที่ 1

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

“บัณฑิตศิลปศาสตร์ เป็นผู้ที่มีความค่าทั้งต่อตนเองและสังคม”

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์	ตัวชี้วัดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์	แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์
1. ด้านคุณค่าเฉพาะบุคคล		
1.1 เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต	<ul style="list-style-type: none"> • มีจิตสำนึกที่ดีซื่อสัตย์สุจริต • มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม • เป็นบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ • ทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎระเบียบกฎหมาย • ยึดมั่นในหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ • เป็นแบบอย่างที่ดี • มีความเข้าใจในวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย 	<ul style="list-style-type: none"> • บูรณาการคุณธรรมจริยธรรมในหลักสูตรการเรียนการสอน และการทำกิจกรรมของนักศึกษา • พัฒนาโปรแกรมส่งเสริมจริยธรรม • พัฒนาแผนการอบรมกฎระเบียบและการปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณของวิชาชีพ • ส่งเสริม ยกย่อง นักศึกษาในการเป็นแบบอย่างที่ดี
1.2 เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต	<ul style="list-style-type: none"> • ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน • เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสร้างสิ่งดีงาม และมีประโยชน์ต่อส่วนรวม • รวมกลุ่มทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อชุมชน • เป็นผู้นำนักศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อคณะฯ • เป็นตัวแทนนักศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อหน่วยงานภายนอก 	<ul style="list-style-type: none"> • ส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นผู้มีจิตสาธารณะทั้งภายในและภายนอกคณะ • กำหนดให้นักศึกษารวมกลุ่มทำกิจกรรมเพื่อสังคม • สร้างต้นแบบผู้มีจิตสาธารณะภายในคณะ • ส่งเสริม ยกย่อง นักศึกษาในการเป็นผู้นำและแบบอย่างที่ดี
1.3 เป็นผู้มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต	<ul style="list-style-type: none"> • มีความสามารถในการสื่อสารและเลือกรูปแบบการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม • มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ • มีภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี • เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น • มีความสามารถในการระดมความคิดเห็นของกลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> • จัดกิจกรรมการพัฒนาผู้นำ-ผู้ตาม ให้นักศึกษา • กำหนดให้นักศึกษาในระดับจะต้องมีการวางแผนการทำงานตามระบบคุณภาพ (PDCA-PAR) • ถอดบทเรียนหลังการจัดกิจกรรมหลัก ๆ เพื่อร่วมกันวิพากษ์และร่วมรับฟังการทำงานของกลุ่ม • ส่งเสริม ยกย่อง นักศึกษาในการเป็นผู้นำและแบบอย่างที่ดี
2. ด้านคุณค่าทางด้านวิชาการและวิชาชีพ		
2.1 เป็นผู้มีความรู้ทางด้านการศึกษาระดับปริญญาตรีและวิชาชีพ	<ul style="list-style-type: none"> • มีความรู้ที่สามารถนำไปใช้สำหรับประกอบวิชาชีพ • มีความรู้ความเข้าใจในสาขาวิชาที่เรียนอย่างทอ่งแท้ • มีความรู้ไปสร้างสรรค์หรือพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และประเทศชาติ • มีการบูรณาการองค์ความรู้ใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคม 	<ul style="list-style-type: none"> • สร้างหลักสูตร WIL เพื่อสนับสนุนให้นักศึกษาออกสหกิจ/ฝึกงาน • สร้าง MOU กับสถานประกอบการที่ตรงสายของนักศึกษา • ส่งเสริม ยกย่อง นักศึกษาที่เรียนดี หรือได้รับรางวัลที่มีผลทางด้านวิชาการ • จัดกิจกรรมที่มีการแข่งขันทางวิชาการ • สนับสนุนให้นักศึกษาไปแข่งขันกิจกรรมภายนอกคณะ
2.2 เป็นผู้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์	<ul style="list-style-type: none"> • มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและผล • มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม • มีความสามารถในการตั้งคำถามต่อปัญหาต่าง ๆ • มีความสามารถในการถอดบทเรียนและสรุปประเด็นต่าง ๆ • มีความสามารถในการสังเคราะห์ข้อมูลและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตนเอง 	<ul style="list-style-type: none"> • จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ • จัดอบรมหลักสูตรการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ • บูรณาการทักษะการคิดวิเคราะห์กับหลักสูตรการเรียนการสอน • บูรณาการทักษะการคิดวิเคราะห์กับการทำกิจกรรมของนักศึกษา

ภาพที่ 1 สังเคราะห์สรุปและอภิปรายผลการพัฒนาตัวชี้วัดและแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์	ตัวชี้วัดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์	แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์
2.3 เป็นผู้มีความสามารถทางด้านภาษาต่างประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> • มีความสามารถในการสื่อสารกับชาวต่างชาติ • มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศมากกว่า 1 ภาษา • มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศในการประกอบวิชาชีพ • มีความสามารถในการประยุกต์ใช้ภาษาต่างประเทศในชีวิตประจำวัน • มีความสามารถในการสื่อสารกับชาวต่างชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> • จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะทางด้านภาษาต่างประเทศ • จัดอบรมคอร์สระยะสั้นทางด้านภาษาต่างประเทศเพื่อเพิ่มพูนความรู้ • มีทุนสนับสนุนให้นักศึกษาไปแข่งขันทางวิชาการด้านภาษาต่างประเทศ • ส่งเสริม ยกย่อง นักศึกษาที่ได้รับรางวัลต่าง ๆ
2.4 เป็นผู้มีความฉลาดทางด้านดิจิทัล	<ul style="list-style-type: none"> • ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแสวงหาความรู้ที่เหมาะสม • นำเสนอข้อมูลสารสนเทศด้วยเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม • วิเคราะห์ข้อเท็จจริงของข้อมูลบนสื่อต่าง ๆ • รักษาความปลอดภัยของข้อมูลบนสื่อออนไลน์ได้ • รับผิดชอบต่อการใช้งานทางสื่อออนไลน์ • จัดสรรเวลาในการใช้ชีวิตบนสื่อออนไลน์ได้อย่างเหมาะสม 	<ul style="list-style-type: none"> • จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทางด้านสื่อดิจิทัลโปรแกรมต่าง ๆ • จัดอบรมคอร์สระยะสั้นทางด้านสื่อดิจิทัล • บูรณาการเทคโนโลยีกับหลักสูตรการเรียนการสอน • บูรณาการเทคโนโลยีกับการทำกิจกรรมของนักศึกษา

ภาพที่ 1 (ต่อ)

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาตัวชี้วัดและแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลทั้งจากเอกสารและผู้เชี่ยวชาญอย่างรอบด้านพบว่า นักศึกษาในยุคดิจิทัล 4.0 จะพบกับสภาวะการแข่งขันสูงส่งผลให้เกิดการว่างงานของบัณฑิตในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก รวมทั้งบัณฑิตของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีอัตราการว่างงานจำนวนหนึ่ง และการได้งานทำทั้งภาครัฐและเอกชน การประกอบอาชีพหรือธุรกิจส่วนตัว ซึ่งสาเหตุหลักมาจากการขาดทักษะและประสบการณ์ทางวิชาชีพ การประยุกต์องค์ความรู้ที่ใช้ในการทำงาน ขาดการนำเสนอความสามารถเฉพาะตนให้เห็นในองคร่วม ดังนั้น เพื่อให้บัณฑิตของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็น “บัณฑิตที่มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม” สามารถนำเสนอความแตกต่างของแต่ละบุคคลให้เห็นถึงความเป็นพหุลักษณะและเป็นที่ต้องการของสังคม ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญอย่างรอบด้าน และได้ข้อสรุปคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ดังรายละเอียดภาพที่ 1 สังเคราะห์สรุปและอภิปรายผลการพัฒนาตัวชี้วัดและแนวทางการส่งเสริม

อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การพัฒนาบัณฑิตของคณะศิลปศาสตร์ให้เป็นผู้ซึ่งมีคุณค่า บัณฑิตจำเป็นต้องเป็นผู้มีคุณค่าต่อตนเองก่อนเป็นลำดับสำคัญ หรือที่เรียกว่า Self-esteem คือ ความพึงพอใจในตนเอง ความเห็นคุณค่าในตัวเอง การเชื่อว่าตนเองมีค่าโดยไม่ปล่อยให้ผู้อื่นมานิยามคุณค่าของตนเองได้ง่าย ๆ โดยความรู้สึกและความคิดเหล่านี้จะส่งผลให้เรามีความมั่นคงทางอารมณ์มากขึ้น มีความเชื่อมั่นในตัวเองและมีความกล้าที่จะทำสิ่งใหม่ ๆ พร้อมทั้งจะเรียนรู้และพัฒนาตนเองมากขึ้น และเมื่อมีความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าของตนเองแล้ว ก็ย่อมที่จะส่งผลให้มีพลังบวกในการสร้างสรรค์สิ่งดีงามต่อผู้อื่นและสังคมต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ มาลินี (2553) ที่กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานทางจิตใจของมนุษย์ ทำให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่าและมีความสุข การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นปัจจัยสำคัญของการเกิดพฤติกรรมที่ดีมีคุณค่า บุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองจะสามารถเผชิญความเครียดได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งยังเป็นปัจจัยสำคัญในการปรับตัวทางอารมณ์ สังคมและการเรียนรู้ ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในชีวิตส่วนหนึ่งมาจากการเห็นคุณค่าในตนเองด้วยเช่นกัน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการพัฒนาและเสริมสร้างบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีคุณค่าต่อตนเองเป็นสิ่งจำเป็นใน

การพัฒนานักศึกษาของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในการผลิตบัณฑิตที่เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อสังคมต่อไป โดยผู้วิจัยขอกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ คือ “บัณฑิตศิลปศาสตร์ เป็นผู้ที่มีคุณค่าทั้งต่อตนเองและสังคม” ดังนี้

1. ด้านคุณค่าเฉพาะบุคคล หมายถึง นักศึกษาเข้าใจ ยอมรับในบทบาทของตนเอง และพร้อมที่จะปฏิบัติตามคุณค่าที่ตนหรือสังคมกำหนด นำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของตนเอง โดยปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัดในด้านต่าง ๆ ได้แก่

1.1 นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะภายในจิตใจที่ดีงามของนักศึกษาที่จะเอื้อต่อการเรียนรู้ มีหลักคิดและแนวปฏิบัติในทางการส่งเสริมความดี มีความรับผิดชอบ มีศีลธรรม ซื่อสัตย์สุจริต เคารพต่อกฎกติกาของสังคม ประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ รวมทั้งเข้าใจในความหลากหลายของวัฒนธรรมหรือที่เรียกอีกอย่างว่า พหุลักษณะ ซึ่งจะ เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ พระมหากษัตริย์ (2561) กล่าวว่า คุณธรรมจริยธรรมเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาคน การจัดการศึกษาคงต้องยึดหลักสำคัญ คือ ให้ความรู้คู่คุณธรรม ดังนั้นการพัฒนาผู้เรียน ผู้บริหารและครูผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมที่พัฒนาและส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม

1.2 นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์เป็นผู้มีจิตสาธารณะ หมายถึง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านความคิดและการกระทำแสดงถึงความเอาใจใส่เป็นธุระในการช่วยเหลือผู้อื่น ช่วยเหลือสังคม สร้างสรรค์กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ตามปณิธานของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ที่ว่า " ขอให้ถือประโยชน์ส่วนตัว เป็นที่สอง ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง" ซึ่งสอดคล้องกับ พิเชษฐ และคณะ (2558) กล่าวว่า จิตสาธารณะ หมายถึง การตระหนักว่าตนที่จะทำอะไร ๆ เพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การคิดที่สร้างสรรค์ที่เป็นกุศล และมุ่งทำกรรมดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม คิดสร้างสรรค์ คิดในทางที่ดี ไม่ทำลายบุคคล สังคม วัฒนธรรม ประเทศชาติและสิ่งแวดล้อม

1.3 นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์เป็นผู้มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หมายถึง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะของนักศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีเพื่อนำไปสู่วัฒนธรรมองค์กร ก่อให้เกิดความรู้สึกดีต่อกัน ซึ่งจำเป็นจะต้องอาศัยทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นทีม การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเองทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม ซึ่งสอดคล้องกับ วรางคณา (2545) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีประเด็นสำคัญคือ ขอบเขตทั้งหมดของการกระทำของมนุษย์ที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคล ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กันเสมือนถูกรวมไว้ในความสัมพันธ์ของการติดต่อสื่อสารกัน การร่วมมือกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการยอมรับซึ่งกันและกัน รวมถึงการแก้ปัญหา และสามารถปฏิบัติงานร่วมกับบุคคลอื่นได้

2. คุณค่าทางด้านวิชาการและวิชาชีพ หมายถึง นักศึกษามีความรู้ทางด้านวิชาการ มีทักษะทางการคิดวิเคราะห์ ภาษาและเทคโนโลยี สามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตและนำไปใช้ในการประกอบอาชีพของตนเองในด้านต่าง ๆ ได้แก่

2.1 นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์เป็นผู้มีทักษะทางด้านวิชาการและวิชาชีพ หมายถึง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะของนักศึกษาที่มีความรอบรู้ รู้ลึกในศาสตร์สาขาวิชาของตน รู้จักเทคนิควิธีและกระบวนการในการเรียนรู้ สามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม มีทักษะในการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ มีจรรยาบรรณทางวิชาการ ติดตามความก้าวหน้าในศาสตร์สาขาต่าง ๆ และต่อยอดองค์ความรู้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (2562) ได้กำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ไว้ว่า บัณฑิตรู้จักแสวงหาความรู้ มีความรู้และประสบการณ์ในสาขาวิชาที่ศึกษาและสามารถประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม

2.2 นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์เป็นผู้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ หมายถึง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะของนักศึกษาที่มีทักษะในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล คิดแบบองค์รวม สามารถคิดสร้างสรรค์จากพื้นฐานของความรู้ที่เรียน สามารถแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับ สรรเสริญ (2562) กล่าวว่า การคิดเชิงวิเคราะห์ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลใช้ความสามารถในการคิดพิจารณา วิเคราะห์แยกแยะ วิเคราะห์จับประเด็น หรือข้ออ้างต่าง ๆ อย่างละเอียดรอบคอบด้วยการไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วนโดยต้องมีเหตุผล ความถูกต้องรองรับในกระบวนการคิด เพื่อสามารถนำไปสู่ทางเลือก และการตัดสินใจในขั้นสุดท้ายได้อย่างเหมาะสม

2.3 นักศึกษาคณะศิลปศาสตรเป็นผู้มีความสามารถทางด้านภาษาต่างประเทศ หมายถึง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะของนักศึกษาที่มีทักษะในการสื่อสารกับชาวต่างชาติได้ สามารถสื่อสารได้มากกว่าหนึ่งภาษา มีความรู้ทางด้านภาษาต่างประเทศจนสามารถนำไปประกอบอาชีพ หรือใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับเกรียงศักดิ์ (2550) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในปัจจุบัน ส่งผลให้ผู้คนในประเทศต่าง ๆ ต้องติดต่อสื่อสารระหว่างกันมากขึ้น ความเข้าใจในภาษาต่างประเทศ จึงกลายเป็นปัจจัยสำคัญที่คนยุคนี้ จำเป็นต้องได้รับการพัฒนา โดยสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งสนับสนุนและพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะภาษาต่างประเทศที่มีใช้เพียงแต่ภาษาอังกฤษเท่านั้น แต่ยักรวมถึงภาษาต่างประเทศอื่นที่จำเป็นด้วย เพื่อให้คนไทยสามารถใช้ทักษะภาษาต่างประเทศในการติดต่อการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวและพัฒนาองค์ความรู้ รวมถึงการนำเสนอแนวคิดใหม่ที่คนไทยคิดค้นขึ้น อันเป็นการสร้างชื่อเสียงของคนไทยให้เป็นที่รู้จักในระดับนานาชาติมากขึ้น

2.4 นักศึกษาคณะศิลปศาสตรเป็นผู้มีความฉลาดทางด้านดิจิทัล หมายถึง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะของนักศึกษาที่มีการเรียนรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษานำเสนองาน ประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม สามารถวิเคราะห์ แยกแยะข้อเท็จจริงบนสื่อออนไลน์ และรับมือกับระบบดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ธนวัฒน์ และสุภาณี (2563) กล่าวว่า ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ถือเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญที่ทุกคนต้องเรียนรู้ โดยทักษะนี้จะปลูกกระตุนการให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนเน้นทางด้านทักษะเชิงความคิดสร้างสรรค์ มีวิจรณ์ญณ การสื่อสารได้อย่างเหมาะสมและการทำงานร่วมกับผู้อื่น นอกจากนี้ผู้เรียนยังต้องมีทักษะในการรู้เท่าทันเทคโนโลยีรวมถึงสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักวิธีการรับมือกับเทคโนโลยีดิจิทัลต่าง ๆ รอบตัว รวมไปถึงต้องรู้วิธีการที่จะดำเนินชีวิตในยุคที่มีเทคโนโลยีเป็นตัวขับเคลื่อนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านอย่างรวดเร็วได้อย่างปลอดภัยและเป็นพลเมืองดิจิทัลที่มีความสุขท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรนำผลสรุปจากการวิจัยเสนอต่อผู้บริหารระดับคณะฯ เพื่อนำไปวางแผนและกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการในการส่งเสริมความเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. ควรนำแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ไปจัดทำหลักสูตรโปรแกรมการพัฒนานักศึกษาที่บูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในคณะศิลปศาสตร ประกอบด้วย งานบริการการศึกษา งานหลักสูตร หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตบัณฑิต ในการยกระดับบัณฑิตศิลปศาสตร ให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม
3. ควรศึกษาเพื่อประเมินผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมความเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ กองทุนวิจัยคณะศิลปศาสตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่สนับสนุนอำนวยความสะดวกให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย รวมถึงขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งการตอบข้อคำถามปลายเปิด และการให้ข้อมูลจากการสอบถามเพิ่มเติม และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เกษตรชัย และทีม ที่ปรึกษางานวิจัย ที่ให้คำแนะนำตั้งแต่นต้นจนการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วง

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2550. ทักษะภาษาต่างประเทศ ความจำเป็นสำหรับยุค โลกาภิวัตน์. [Online]. Available: <http://www.kriengsak.com/node/161>. (สืบค้นวันที่ 12 มิถุนายน 2564).
- ธนวัฒน์ เจริญษา และสุภาณี เสียงศรี. 2563. ความฉลาดทางด้านดิจิทัลกับทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21. วารสารวิจัยและนวัตกรรมสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร. 3(2): 21-29.
- นิภาพรณ เจนสันติกุล. 2560. การนำเทคนิคเดลฟายไปใช้สำหรับการวิจัย. วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 4(2): 47-64.

- พระมหานันต์ องค์กรศิริ. 2561. คุณธรรมจริยธรรมกับการพัฒนาผู้เรียนในยุคไทยแลนด์ 4.0. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย. 2(2): 81-90.
- พิเชษฐ์ ศรีสุข สัณญา เคตมาภูมิ และทรงศักดิ์ จีระสมบัติ. 2558. จิตสาธารณะ: คื่นความยั่งยืนสู่มนุษยชาติ. วารสารวิชาการแพรวกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์. 2(2): 64-83.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. 2562. คู่มือกิจกรรมนักศึกษา ประจำปีการศึกษา 2562. [Online]. Available: http://www.sdd.cmru.ac.th/file/act_manual/2562/act_inter.pdf. (สืบค้นวันที่ 25 กรกฎาคม 2564).
- มาลีณี จุโทปะมา. 2553. การเห็นคุณค่าในตนเองนั้นสำคัญไฉน? และจะสร้างได้อย่างไร?. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. 2(2): 13-16.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ. กรุงเทพมหานคร. 367 หน้า.
- วารางคณา เกตุวงศ์วีระชาติ. 2545. พฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของผู้บริหารและพนักงานธนาคารกับบรรยากาศองค์การ. [Online]. Available: <https://dric.nrct.go.th/Search/SearchDetail/154420>. (สืบค้นวันที่ 8 สิงหาคม 2564).
- ศิริลักษณ์ สุวรรณวงศ์. 2538. ทฤษฎีและเทคนิคการสุ่มตัวอย่าง. โอเดียนสโตร์. กรุงเทพมหานคร. 242 หน้า.
- สรรเสริญ หุ่นแสน. 2562. ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์สำหรับนักธุรกิจ. วารสารบริหารธุรกิจอุตสาหกรรม. 1(1): 116-128.